

Crítiques

Josep Vallverdú,
poeta del segle

L'escriptor lleidatà publica nou llibre de poemes, 'Atresorat silenci', pocs mesos abans de fer 100 anys

ATRESORAT SILENCI

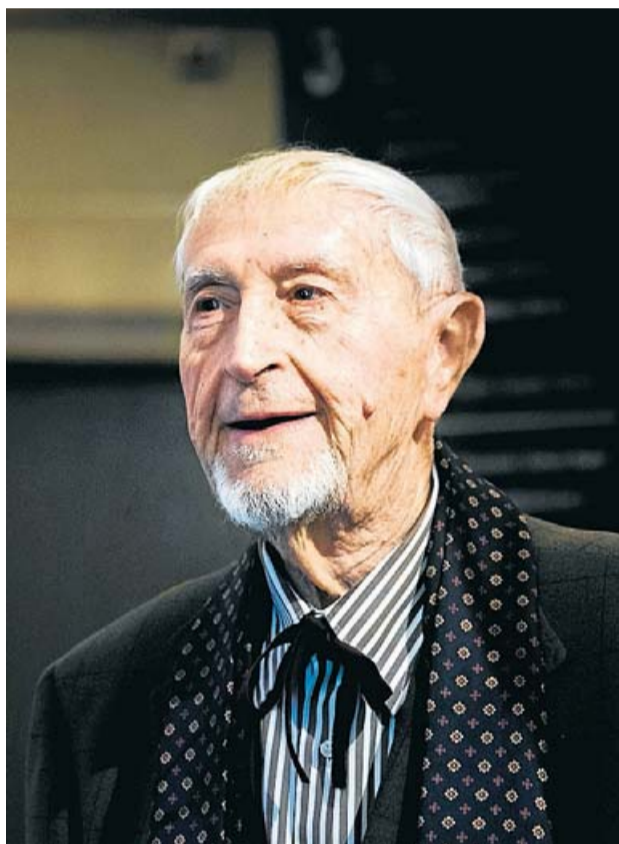
Josep Vallverdú

Pagès Editors

184 pàg. / 15 €

Jordi Llavina

Josep Vallverdú, que al juliol farà cent anys, ja havia escrit poesia abans dels 2000. *Poemes del gos* data de 1977. I, de sempre, ha redactat el que ell mateix en diu *temptatives* líriques. Sigui com sigui, és a partir del 2009, amb *De signe cranc*, que la poesia se li imposa. L'acuitat de la mirada, la concentració, passen per davant de l'estructura i el desenvolupament del relat. Set títols, comptant-hi el que presento, *Atresorat silenci* (Pagès). I, en tots, un sever domini del llenguatge poètic, dels recursos formals, que dona fe que totes aquelles *temptatives* no publicades van servir per anar forjant una veu pròpia. Una veu en què ressona un cert noucentisme tardà, semblant al del seu convilatà Jaume Agelet, poeta molt destacable. Per tot això, no fora estrany que un autor que ha excel·lit sobretot en dos camps –el de la narrativa juvenil i el de la literatura dita del jo– fos recordat, encara més, com a poeta.

FERRAN FORNÉ

En dic *poeta del segle* en un doble sentit. En el temporal, per raons òbvies, però també en el que fa equivaldre el nom amb aquest altre: *món*. Perquè Vallverdú és home que canta la vida, en tota la seva amplitud. Una veu de celebració, no pas de plany, malgrat que, com és el cas present, l'obra no defuig la reflexió sobre la mort. Moltes de les poesies del llibre es refereixen a les pèrdues pels estralls del covid-19, als inconvenients derivats del confinament. *Infermera*, per exemple: "L'estreta esdevé inútil: a la pantalla / cessa el parpelleig". La *suite Les parades* és una triple elegia per Josep Maria Aloy, biògraf de l'autor. La velleïta també s'hi fa sentir: "Si posem la velleïta davant el mirall / la imatge que hi veiem és un exili". En una altra, *La caiguda*, afirma: "Em sé l'últim tocom del l'albereda", tot recorrent a aquest mot fantasma, tocom, d'invençió noucentista.

Agraïment, amor i silenci

El to del llibre, però, és més aviat d'agraïment. *Ric del que he donat*, malgrat el ressò del títol, no es relaciona amb la reconeguda elegia ribiana. Són versos dedicats a l'amor. Com l'estimable *La Júlia*, que revela la font d'aquesta experiència: "Als meus dotze anys em va colpir / la fuetada, quelcom feridor als sentits". *Implacablement* és una composició sobre la puixança de la primavera. En diàleg amb els arbres, el jo en diu: "més durable que el meu teniu el fust". La feblesa de l'home s'enfronta a l'aparent immutabilitat de l'arbre: "A l'ombra de l'arbreda jau la meva penombra"; encara no és ombra, el que s'estira a la soca dels arbres, damunt l'ombra que projecten. Versos del sentit dels quals no té a veure amb els clàssics d'Alcover (*Desolació*) o Machado (*A un olmo seco*). En *El millor poema*, ens dona una poètica estricta, amb una rúbrica final leopardiana: "El millor poema és un instant atònit, / quan l'ésser perd el ceptre / i esdevé vassall del Tot. / Llavors, inermes, assuaujat, / sents el batec omnipresent de l'Univers". Isidor Marià, en el pròleg, enllaça aquests versos amb uns de Marià Villangómez. Sí, la pruija d'escriure: al capdavant, la de millorar el silenci amb un missatge fet de paraules –"s'inscriu, pur, el poema", diu l'eivissenc–, és un assumpte que travessa la poesia de Josep Vallverdú. ✍

Narcopisos i fons voltor a la Barcelona del segle XXI

'Igual que ayer' consolida la mirada d'Eduard Palomares sobre la ciutat i el gènere

IGUAL QUE AYER

Eduard Palomares

Libros del Asteroide

320 pàg. / 19,95 €

Quim Aranda

En uns moments en què Barcelona viu el primer judici contra veïns de la Casa Orsola, en lluita perquè un fons d'inversió els fa fora de la llar, l'escriptor i periodista Eduard Palomares (Barcelona, 1980) posa en circulació la segona història de l'aprenent de detectiu Jordi Viassolo, *Igual que ayer*.

El noi, de 26 anys, fan de la novel·la negra, que passa per la vida gairebé com si en fos un personatge més, és un representant de la joventut que malviu i treballa en precari, sempre amb l'esperança d'un demà millor i d'un contracte laboral que li permeti satisfer un lloguer pels núvols: ritus de pas per completar la ca-

da cop més difícil emancipació lluny del niu patern o del pis amb els col·legues.

La remor de fons de la segona aventura de Viassolo són unes relativament imminents eleccions municipals, un candidat de l'establishment destinat a posar fi a "l'alcalde militat" i els fons voltor còmplices dels narcopisos del Raval, en tant que actors que degraden els immobles. Amb posterioritat, com demostra el cas de la Casa Orsola, però sense narcopisos, el capitalisme i els seus botxins remataran la feina fent-ne fora tothom. Cal continuar alimentant la bèstia del turisme, Airbnb i tota mena d'especulació urbanística.

La primera novel·la de Palomares, *No cerramos en agosto* (2019), tenia una gran virtut –es devorava en un tres i no res– tot i que, com a lector, en el seu moment només vaig veure-hi defectes: una estructura narrativa massa feble, un estil lleuger, fins i tot desendregat, i un record constant d'on venia literàriament el personatge. No vaig saber escoltar llavors que Viassolo era la veu amb què l'autor intentava, amb risc i encert, reformular un gènere en què cada cop resulta més difícil excel·lir: els pares i avis encotillen molt, i qualsevol debut pot ser un *déjà-vu*. No era el cas. *Igual que ayer* tampoc no ho és. Com passava amb *No cerramos en agosto*, la nova aventura de Jordi Viassolo es devora. És un *page tur-*

ner, com en diuen en anglès. Un mèrit que deriva de la frescor i la fluïdesa del text, no pas del recurs fàcil dels *cliffhangers* o el sang i fetge a dojo. ¿Algun paràgraf grinyola de tant en tant? ¿Alguna frase, o alguna referència massa explícita, podria ser sobrerera? Potser sí. Però com em va dir fa uns mesos Eduardo Mendoza, amb un comentari que també pretenia ser un elogi, tot plegat són "pecats venials".

Una bona crònica de la precarietat

A més de Viassolo, l'aspecte més brillant de l'artifici és la galeria de secundaris grans, amb el veterà detectiu Recassens al capdavant. Pinzellades que formen tot un món, que fan ciutat i armen històries. No debades, Recassens en té una ell mateix, paral·lela a la de la Barcelona de la Transició i els primers 80. El conte central que protagonitza encaixa i complementa els capítols del present, i és exquisit i subtil.

Amb dos títols, l'autor ha bastit uns excel·lents fonaments per a una crònica de la Barcelona dels precaris i del turisme sense treva. El repte és que Viassolo creixi i faci camí sense perdre la mirada que ja hi projecta. Ah! I que deixi de menjar porqueries tipus *tranchetes*, donuts i xuixos, i que abandoni el Cola Cao amb galetes. Viassolo, Carvalho et vigila! ✍